

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1857 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552 47 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1858

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2022 m. rugsėjo 21 d. sprendimo Nr. SV-S-653 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.3 ir 1.4 papunkčius, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1857 (toliau – SDĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 47 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1858 (toliau – SSĮ projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui juos tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 94 straipsnio 1 dalies 7 punktu ir 3 dalies 1 punktu, teisę gauti Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme nurodytą valstybės laiduojamą (nemokamą) sveikatos priežiūrą turi ne tik užsieniečiai, kuriems suteikta laikinoji apsauga, laikinosios apsaugos laikotarpiu, bet ir užsieniečiai, kurie turi teisę gauti laikinąją apsaugą, iki sprendimo dėl laikinosios apsaugos suteikimo (nesuteikimo) priėmimo, tačiau ne ilgiau kaip laikinosios apsaugos laikotarpiu.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 47 straipsnio 2 dalies 5 punkte numatyta, kad valstybės laiduojamai (nemokamai) sveikatos priežiūrai priskiriama užsieniečių, gyvenančių užsienio šalyje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, dėl kurio Lietuvos Respublikoje paskelbta nepaprastoji padėtis ar ekstremalioji situacija, ir pasitraukusių iš šios užsienio šalies į Lietuvos Respubliką, būtinoji medicinos pagalba ir kitos būtinos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, kurių nesuteikus paciento sveikatos būklė galėtų pablogėti tiek, kad jam prireiktų skubiosios medicinos pagalbos paslaugų (toliau – būtinosios paslaugos). Atitinkamai Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 5 dalies 6 punkte nustatyta, kad šių užsieniečių, nenurodytų Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje, būtinoji medicinos pagalba ir būtinosios paslaugos apmokamos valstybės biudžeto lėšomis. Šiomis nuostatomis užtikrinama minėtų užsieniečių sveikatos priežiūra nepaprastosios padėties ar ekstremaliosios situacijos laikotarpiu, neatsižvelgiant, ar yra priimtas Europos Sąjungos sprendimas dėl laikinosios apsaugos suteikimo šios šalies gyventojams. Tačiau jeigu nepaprastoji padėtis arba ekstremalioji situacija būtų atšaukta, net jei būtų priimtas Europos Sąjungos sprendimas dėl laikinosios apsaugos suteikimo šios šalies gyventojams, pagal galiojančias įstatymų nuostatas šie užsieniečiai iki sprendimo dėl laikinosios apsaugos suteikimo (nesuteikimo) priėmimo liktų be sveikatos priežiūros garantijų.

Atsižvelgiant į tai, turėtų būti užtikrintas užsieniečių, gyvenančių užsienio šalyje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, dėl kurio Lietuvos Respublikoje paskelbta nepaprastoji padėtis ar ekstremalioji situacija, ir pasitraukusių iš šios užsienio šalies į Lietuvos Respubliką, sveikatos priežiūros tęstinumas, jei jie turi teisę gauti laikinąją apsaugą, iki sprendimo dėl laikinosios

apsaugos suteikimo (nesuteikimo) priėmimo, tačiau ne ilgiau kaip laikinosios apsaugos laikotarpiu. Šių užsieniečių sveikatos priežiūra turėtų būti tokios pat apimtys kaip ir kitų užsieniečių, dėl kurių statuso dar nėra priimti galutiniai sprendimai, pvz., užsieniečių, pateikusių prašymą suteikti jiems prieglobstį Lietuvos Respublikoje, nelegaliai kirtusių Lietuvos Respublikos sieną užsieniečių, t. y. jiems turėtų būti užtikrinta būtinoji medicinos pagalba ir būtinųjų paslaugos.

Atsižvelgiant į tai, SDĮ projekto 1 straipsnis papildytinas Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 5 dalies 6 punkto keitimu jį išdėstant taip:

„6) užsieniečių:

a) gyvenančių užsienio šalyje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, dėl kurio Lietuvos Respublikoje paskelbta nepaprastoji padėtis ar ekstremalioji situacija, ir pasitraukusių iš šios užsienio šalies į Lietuvos Respubliką, būtinoji medicinos pagalba ir būtinųjų paslaugos;

b) nurodytų šio punkto a papunktyje ir turinčių teisę gauti laikinąją apsaugą, iki sprendimo dėl laikinosios apsaugos suteikimo (nesuteikimo) priėmimo, tačiau ne ilgiau kaip laikinosios apsaugos laikotarpiu, kai Lietuvos Respublikoje dėl užsienio šalyje vykstančio ginkluoto konflikto paskelbta nepaprastoji padėtis ar ekstremalioji situacija yra atšaukta arba pasibaigusi, būtinoji medicinos pagalba ir būtinųjų paslaugos.“

SSI projekto 1 straipsniu keičiamą Sveikatos sistemos įstatymo 47 straipsnio 2 dalies 5 punktą siūlytina išdėstyti taip:

„5) užsieniečių:

a) pateikusių prašymą suteikti jiems prieglobstį Lietuvos Respublikoje, būtinoji medicinos pagalba ir būtinųjų paslaugos;

b) kuriems Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 40 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu pagrindu suteiktas leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, būtinoji medicinos pagalba ir būtinųjų paslaugos;

c) nelegaliai kirtusių Lietuvos Respublikos sieną, būtinoji medicinos pagalba ir būtinųjų paslaugos;

d) gyvenančių užsienio šalyje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, dėl kurio Lietuvos Respublikoje paskelbta nepaprastoji padėtis ar ekstremalioji situacija, ir pasitraukusių iš šios užsienio šalies į Lietuvos Respubliką, būtinoji medicinos pagalba ir būtinųjų paslaugos;

e) nurodytų šio punkto d papunktyje ir turinčių teisę gauti laikinąją apsaugą, iki sprendimo dėl laikinosios apsaugos suteikimo (nesuteikimo) priėmimo, tačiau ne ilgiau kaip laikinosios apsaugos laikotarpiu, kai Lietuvos Respublikoje dėl užsienio šalyje vykstančio ginkluoto konflikto paskelbta nepaprastoji padėtis ar ekstremalioji situacija yra atšaukta arba pasibaigusi, būtinoji medicinos pagalba ir būtinųjų paslaugos;“.

2. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos 2022 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nenumatytos lėšos valstybės biudžeto įmokoms į Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą už užsieniečius, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje, taip pat tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 47 straipsnio pakeitimo įstatymo įsigaliojimo turės priimti šių įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus, SDĮ projekto 2 straipsnio 1 dalyje ir SSI projekto 2 straipsnyje siūlytina nustatyti, kad minėti įstatymai įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.

3. Sveikatos sistemos įstatymo 49 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad: „teisę gauti valstybės laiduojamą (nemokamą) asmens sveikatos priežiūrą, nurodytą šio įstatymo 47 straipsnio 2 dalies 1–3 ir 7–9 punktuose, turi tik Lietuvos Respublikos, kitų valstybių piliečiai ir asmenys be pilietybės, nuolat gyvenantys Lietuvoje (toliau – nuolatiniai gyventojai). Būtinoji medicinos pagalba ir būtinųjų paslaugos LNSS įstaigose teikiamos nemokamai visiems nuolatiniais gyventojams, neatsižvelgiant į tai, ar jie apdrausti privalomuoju sveikatos draudimu, taip pat neatsižvelgiant į paciento apsilankymų įstaigoje per kalendorinius metus skaičių ir jo gyvenamąją

vieta. Būtinųjų paslaugų teikimo tvarką nustato sveikatos apsaugos ministras. Užsienio šalių piliečiams, asmenims be pilietybės, nepriskiriamiems nuolatiniais gyventojams ir nenurodytiems šio įstatymo 47 straipsnio 2 dalies 4–6 punktuose, LNSS įstaigos teikia būtinąją medicinos pagalbą sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka, jeigu kitaip nenustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys“. Vadovaujantis Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio nuostatomis, apdrausti privalomuoju sveikatos draudimu gali būti ne tik nuolatiniai gyventojai, bet ir užsieniečiai, turintys leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje (pvz., Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 ir 2² punktai). Atsižvelgiant į tai, SSĮ projektas turėtų būti papildytas Sveikatos sistemos įstatymo 49 straipsnio 1 dalies keitimu, kuriuo Sveikatos sistemos įstatymo 49 straipsnio 1 dalies pirmajame sakinyje būtų numatyta, kad „teisę gauti valstybės laiduojamą (nemokamą) asmens sveikatos priežiūrą, nurodytą šio įstatymo 47 straipsnio 2 dalies 1–3 ir 9 punktuose, turi tik Lietuvos Respublikos, kitų valstybių piliečiai ir asmenys be pilietybės, nuolat gyvenantys Lietuvoje (toliau – nuolatiniai gyventojai), o nurodytą šio įstatymo 47 straipsnio 2 dalies 7 ir 8 punktuose – asmenys, nurodyti Sveikatos draudimo įstatyme“.

4. Priėmus Įstatymų projektus, reikės papildomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų užsieniečių, kuriems suteikta laikinoji apsauga, privalomojo sveikatos draudimo įmokoms laikinosios apsaugos laikotarpiu, tačiau jų sumą, atsižvelgiant į Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą situaciją ir trukmę, tiksliai prognozuoti sudėtinga.

Remiantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skelbiama statistine informacija (prieiga <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/lietuva-ukrainai/ukrainieciai-lietuvoje-statistika?lang=lt>), šiuo metu iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą į Lietuvos Respubliką yra pasitraukę (buvo perkelti) ir yra registruoti Lietuvos migracijos informacinėje sistemoje daugiau nei 66 tūkst. užsieniečių, iš jų įsidarbino ir yra apdrausti privalomuoju sveikatos draudimu 17,76 tūkst. užsieniečių, apie 1 130 užsieniečių, dėl kurių dar nėra priimti sprendimai dėl laikinosios apsaugos suteikimo (2022 m. spalio 7 d. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenimis) ir 2 561 užsienietis, kurių prašymų išduoti leidimą laikinai gyventi laikinosios apsaugos pagrindu nagrinėjimas nutrauktas (2022 m. spalio 7 d. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenimis). Tad šiuo metu iki 44,5 tūkst. užsieniečių reikėtų drausti privalomuoju sveikatos draudimu valstybės biudžeto lėšomis. Numatomas 2023 metų į Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą pervedamos įmokos vienam apdraustajam, draudžiamam valstybės lėšomis, dydis metams – 537,7 Eur (6,98 proc. 12 (2021 m.) minimaliųjų mėnesinių algų (2021 m. 642 Eur) (Sveikatos draudimo įstatymo 16 straipsnio 2 dalis). Pažymėtina, kad tais atvejais, kai asmens sveikatos priežiūros paslaugų suteikiama už sumą, didesnę nei ši įmoka, šis skirtumas dengiamas bendromis Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis.

Atsižvelgiant į tai, valstybės biudžeto lėšų poreikis iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą į Lietuvos Respubliką pasitraukusių (perkeltų) užsieniečių, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje, privalomajam sveikatos draudimui 2023 m. – 24 mln. Eur (44,5 tūkst. asmenų x 537,7 Eur), jei į Lietuvos Respubliką pasitraukusių (perkeltų) neįsidarbinusių (t. y. neapdraustų privalomuoju sveikatos draudimu) užsieniečių, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje, skaičius išliktų toks pat.

Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 5 dalies 3 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 16 d. nutarimu Nr. 224 „Dėl laikinosios apsaugos Lietuvos Respublikoje užsieniečiams suteikimo“, nuo 2022 m. kovo 3 d. iki šiol minėtų asmenų asmens sveikatos priežiūros paslaugoms (visų lygių sveikatos priežiūros paslaugoms, medicininės reabilitacijos paslaugoms) išleista apie 13 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų.

Ministras Pirmininkas

Sveikatos apsaugos ministras